

Zad. 1

$$M(\text{AgCN}) = 133.9 \text{ g/mol}$$

$n(\text{AgCN}) = 0,9395/133.9 = 7,02 \cdot 10^{-3}$ mol (co odpowiada zawartości jonów CN^- w 10 cm^3 herbaty).

W 120 cm^3 zawartych jest zatem $8,42 \cdot 10^{-2}$ mola jonów cyjankowch, co odpowiada $5,473 \text{ g}$ KCN.

$$220 \text{ funtów to } 220 \cdot 0,453592 = 99,79 \text{ kg}$$

Dawka śmiertelna dla żony Lorda to: $0,01 \cdot 99,79 = 0,9979 \text{ g}$ KCN, została ona zatem przekroczona: $5,473/0,9979 = 5,48$ razy.

Zad. 2

$$M(\text{MgO}) = 40.3 \text{ g/mol}$$

$$M(\text{Mg}(\text{NO}_3)_2) = 148,3 \text{ g/mol}$$

Roztwór ma mieć stężenie 10%, masa kwasu azotowego (przed dodaniem MgO) to $1,151 \cdot 1000 = 1151 \text{ g}$. Jeśli do roztworu wprowadzimy n moli MgO, wzór na stężenie procentowe przyjmie postać:

$$0,1 = 148,3 \cdot n / (1151 + n \cdot 40,3)$$

Obliczamy $n = 32,15 \text{ g}$ MgO.

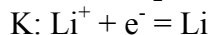
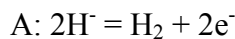
Stężenie HNO_3 jest w tym zadaniu wartością zbędną (można co najwyżej sprawdzić, czy wystarczy HNO_3 na otrzymanie zadanej ilości azotanu(V) magnezu, którego otrzymamy:

$$32,15/40,3 = 0,798 \text{ mola}$$

Zużyjemy zatem $1,596$ mola HNO_3 . Roztwór wyjściowy kwasu zawiera $4,5$ mola HNO_3 , zatem cały wprowadzony MgO przereaguje w całości.

Zad. 3

W stopionym LiH obecne są jony Li^+ i H^- . Zapisujemy równania reakcji elektrodowych:

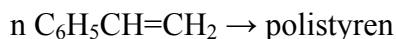
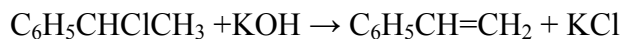

Przez roztwór przepłynął ładunek równy $1800 \cdot 1 = 1800 \text{ C}$, co odpowiada $1800/96500 = 0,01865 \text{ F}$. Wydzieli się zatem $0,01865$ mola Li i $0,009325$ mola H_2 , co odpowiada $0,1294 \text{ g}$ Li i $0,01965 \text{ g}$ H_2 (209 cm^3).

Zad. 4

Możliwa sekwencja reakcji:

Zaproponowanie przez ucznia reakcji chlorobenzenu z chloroetenem wobec sodu lub cynku było niżej punktowane (reakcji towarzyszy powstanie wielu produktów ubocznych).

Zad. 5

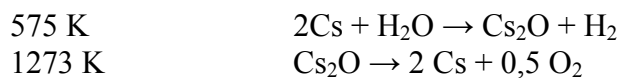
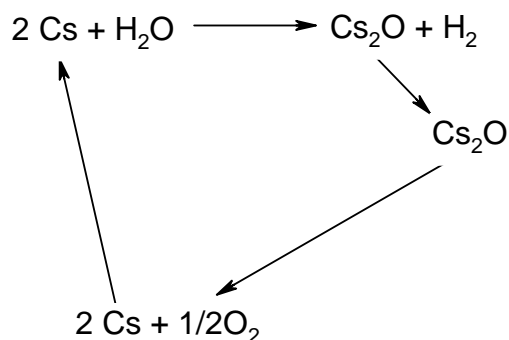
$$M(\text{Na}_2\text{CrO}_4) = 162 \text{ g/mol}$$

$$M(\text{Na}_2\text{CrO}_4 \cdot x\text{H}_2\text{O}) = 162 + 18 \cdot x$$

Obecność w roztworze 0,585 mola jonów sodu świadczy o dysocjacji 0,2925 mola chromianu(VI) sodu. Jeśli 100 g soli uwodnionej zawiera 0,2925 mola bezwodnego chromianu(VI), to masa molowa hydratu wynosi 341,88 g/mol. Na wodę przypada zatem $341,88 - 162 = 179,88 \text{ g}$, co odpowiada 10 cząsteczkom H_2O .

Zad. 6

Opisany cykl przedstawia się następująco:

Entalpia dla pierwszej reakcji wynosi $-122,4 \text{ kJ/mol}$, dla drugiej $431,75 \text{ kJ/mol}$. Uwzględnic musimy jeszcze energie potrzebną na ogrzanie 1 mola Cs_2O ($82,2 \text{ kJ/mol}$) oraz ciepło odzyskane podczas chłodzenia 2 moli cezu ($-90,9 \text{ kJ/mol}$) Sumaryczny efekt energetyczny cyklu, któremu towarzyszy wydzielenie 1 mola H_2 wynosi zatem $209,75 \text{ kJ}$.

$$200 \text{ MW} = 200 \text{ MJ} \cdot \text{s}^{-1} = 2 \cdot 10^8 \text{ J} \cdot \text{s}^{-1}$$

W czasie 1 doby reaktor wyprodukuje zatem $2 \cdot 10^8 \cdot 24 \cdot 3600 = 1,728 \cdot 10^{13} \text{ J}$ energii. Sprawność procesu wynosi 0,85 zatem na produkcję wodoru skierowane zostanie

$1,728 \cdot 10^{13} \cdot 0,85 = 1,4688 \cdot 10^{13} \text{ J} = 1,4688 \cdot 10^{10} \text{ kJ}$. Pozwala to na wyprodukowanie $1,488 \cdot 10^{10} / 209,75 = 7,094 \cdot 10^7$ mola H_2 . Oczywiście powyższe rozważania nie obejmują zysków i strat ciepła wynikających z konieczności ogrzania wody oraz ochłodzenia wyprodukowanego wodoru i tlenu – niemożliwe do obliczenia ze względu na brak informacji o warunkach początkowych.

Zad. 7

$$M(\text{Fe}_2\text{O}_3) = 159,7 \text{ g/mol}$$

Wytrącono jony octanowe w formie $\text{CH}_3\text{COOFe}(\text{OH})_2$. Po wyprażeniu otrzymano 0,5932 g Fe_2O_3 , co odpowiada:

$0,5932 / 159,7 = 0,003715$ mola Fe_2O_3 , co odpowiada 0,00743 mola Fe. W 10 cm^3 zalewy było zatem 0,00743 mola kwasu octowego. Stężenie kwasu octowego wynosi zatem $0,00743 / 0,01 = 0,743 \text{ mol/dm}^3$. Stężenie jonów H^+ obliczamy wykorzystując stopień dysocjacji:

$$0,743 \cdot 0,2 / 100 = 1,48 \cdot 10^{-3} \text{ mol/dm}^3$$
$$\text{pH} = -\log(1,48 \cdot 10^{-3}) = 2,83$$

Zad. 8

Każdy poprawny schemat postępowania był uznawany podczas oceniania. Podczas oceniania prac nasuwają się następujące uwagi:

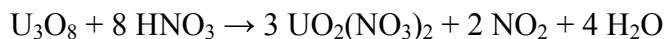
- reakcja z AgNO_3 (lub inną rozpuszczalną solą srebra) nie pozwala jednoznacznie wykryć, który z roztworów zawiera kwas solny. Osady wytrąca się także z roztworów CaCl_2 i H_3PO_4 . Uczeń musiał zatem podać sposób rozróżnienia tych trzech próbek, np.: osad Ag_3PO_4 jest żółty, AgCl biały; H_3PO_4 tworzy osady z jonami Ba^{2+} , Ca^{2+} , Cu^{2+} , Fe^{2+} itd. z którymi osadów nie tworzy jon chlorkowy; roztwór CaCl_2 jest prawie obojętny, roztwory HCl i H_3PO_4 – kwaśne; po dodaniu NaOH do HCl i CaCl_2 z tego drugiego wytrąca się osad itd.
- reakcja zobojętniania wodorotlenków oraz reakcja rozkładu węglanów nie jest charakterystyczna dla HCl
- wydzielanie się zauważalnych ilości tlenu z rozcieńczonych roztworów H_2O_2 wymaga użycia katalizatora lub ogrzania roztworu
- 1 M HNO_3 jest zbyt rozcieńczony by dawać pozytywny i jednoznaczny odczyn ksantoproteinowy

Zad. 9

Kwas azotowy(V) to kwas utleniający, zatem równanie reakcji ma postać:

lub:

W 100 g blendy smolistej zawartych jest 95 g U_3O_8 .

$$M(\text{U}_3\text{O}_8) = 842 \text{ g/mol}$$

$$M(\text{UO}_2(\text{NO}_3)_2 \cdot 6 \text{H}_2\text{O}) = 502 \text{ g/mol}$$

$$M(\text{HNO}_3) = 63 \text{ g/mol}$$

95 g U_3O_8 to zatem $95/842 = 0,1128$ mola, otrzymamy więc 0,3385 mola uwodnionego azotanu(V) uranylu, co stanowi $0,3385 \cdot 502 = 169,9$ g.

Do przeprowadzenia reakcji potrzebujemy 0,752 mola (w przypadku obliczeń wg drugiego równania 0,902 mola) HNO_3 . Stężenie molowe używanego HNO_3 wynosi:

$$(65/63)/(100/1,4) = 14,42 \text{ mol/dm}^3$$

Zużyjemy zatem $52,1 \text{ cm}^3$ (lub $62,6 \text{ cm}^3$) HNO_3 .

Zad. 10

a – NO

b – NO_2

c – $(\text{CH}_3\text{CH}_2)_4\text{Pb}$ albo $(\text{CH}_3)_4\text{Pb}$

d – $(\text{CH}_2\text{CHCl})_n$

e – PO_4^{3-}

f – SO_2

Za poprawne uważane były wszystkie nazwy (systematyczne i zwyczajowe) oraz wzory strukturalne, zapisane albo w konwencji kreskowej, albo z rozróżnieniem na wiązania kowalencyjne i koordynacyjne. Zamiast jonu fosforanowego(V) mógł być podany kwas fosforowy(V) lub jego rozpuszczalna w wodzie sól.